

Тетяна Клиніна
к.і.н., доцент кафедри
історії та документознавства
Національного авіаційного університету

ДІЯЛЬНІСТЬ ПРЕДСТАВНИКА США ДАГЛАСА ДЖЕНКІНСА В УКРАЇНСЬКІЙ НАРОДНІЙ РЕСПУБЛІЦІ (1917 -1918 РОКИ)

Анотація. Стаття присвячена питанню діяльності американського консула Сполучених Штатів Америки в роки існування Української Народної Республіки, а також надається історіографічний аналіз робіт, присвячених даній проблемі (зокрема аналізуються роботи І. Матяш, І. Дацківа, О. Павлюка тощо). Автор зазначає, що із проголошенням Центральною Радою Третього універсалу, яким створювалася Українська Народна Республіка, перед урядом УНР постало завдання встановити зовнішні відносини з різними країнами, в тому числі й Сполученими Штатами Америки. Однак до початку Першої світової війни поняття «українське питання» і «Україна» були для Вашингтона «terra incognita», що, перш за все, пояснювалося політикою ізоляціонізму американського уряду. Вказується, що як США не здійснювали окремого курсу щодо України, так і керівники Центральної Ради не виробляли чіткої позиції щодо Сполучених Штатів. Однак ситуація, яка склалася наприкінці 1917 року, змусила американські дипломатичні кола «придивитися» до ситуації в Україні. Саме тому для «оцінки» можливостей молодого держави й був відправлений американський консул Даглас Дженкінс. Особлива увага в статті приділяється аналізу його семи звітів, які консул надсилав до Державного Департаменту США через

Генеральне консульство в Москві, і які є вагомим джерелом у розумінні української ситуації наприкінці 1917 - початку 1918 років.

Ключові слова: *зовнішня політика УНР, американський консул, США, Даглас Дженкінс, дипломатія, революція 1917 – 1921 рр.*

Постановка проблеми. Перша світова війна дала поштовх глибоким соціально-політичним змінам у житті суспільства, які повністю стали відчутними у часи революції 1917-1921 років, а їх наслідки продовжували відгалужуватися впродовж усього ХХ століття. Українські землі в наслідок Першої світової війни опинилися у центрі геополітичних змін у Європі, оскільки з самого початку воєнних дій літом 1914 р. вони стали одним із основних театрів військових дій на східному фронті, де у боротьбі за перемогу зішлись могутні супротивники – Австро-Угорщина й Німеччина з одного боку, та Російська імперія, з другого. Тому не дивно, що Україна з її багатими людськими і природними ресурсами, опинилася у вихрі та центрі подій, і була одним з головних призвів для кожного з воюючих сторін [17].

На шлях власного державотворення у вирі подій 1914-1918 років, Україна стала у 1917 році, коли в березні було проголошено створення Української Центральної Ради. Поступово одним із пріоритетних напрямків діяльності УЦР стало встановлення зовнішніх відносин з різними країнами, в тому числі й Сполученими Штатами Америки. Саме тому аналіз перших кроків українських та американських консульств є нагальним для розуміння «природи» становлення українсько-американських відносин доби УНР.

Аналіз останніх джерел та публікацій. На межі ХХ-ХІХ століття, коли у науковців з'явилася можливість працювати з не доступними раніше архівними джерелами, українська історична наука збагатилася науковими працями, присвяченими різним аспектам діяльності українських урядів 1917 – 1921 рр. Зокрема з'явилися ґрунтовні наукові праці І. Матяш [6; 7; 8; 9], В. Соловйової [13], О. Павлюка [11], І. Дацьківа [1; 5], О. Кучика [4], В. Матвієнко [5] тощо. Із зазначених авторів слід відзначити О. Павлюка та І.

Матяш, які для своїх досліджень використали закордонні джерела, які знаходяться у Національному архіві і бібліотеці Конгресу США, архіві Осередку української культури і освіти у Канаді (Вініпег, Манітоба) тощо, і зосередили головну увагу на процесах встановлення міжнародних відносин, їхніх політичних передумовах та ставлення до України інших держав. Беззаперечним досягненням української науки є значний доробок щодо ролі особистості в формуванні двосторонніх відносин. Однак постать американського консула Д. Дженкінса не отримала значної уваги дослідників, відомості про його діяльність загалом мають фрагментарний та описовий характер. Саме тому **метою статті** є всебічний розгляд його діяльності на посаді американського консула в Києві та показ його бачення щодо ситуації в УНР.

Виклад основного матеріалу. На межі XIX та XX століть для США базовою офіційною доктриною у проведенні зовнішньої політики була доктрина ізоляціонізму, головний постулат якої зазначав, що інтерес Сполучених Штатів вимагає якнайменшого їх втручання у політику і суперечності європейських держав. Саме тому аж до початку Першої світової війни поняття «українське питання» і «Україна» були для офіційного Вашингтона «terra incognita» [15].

У проведенні своєї зовнішньої політики Сполучені Штати Америки керувалися ідеєю федералізму у питаннях до державного устрою. Саме тому повідомлення про боротьбу українців за державну самостійність у 1917 р. насторожувала Вашингтон і сприймалась у вищих державних колах як вияв громадянської війни у єдиній Росії [15].

Згодом, американський дипломат Френк Лайон Полк пояснював послу УНР у Лондоні А. Марголіну, що Україна схожа чимось на Південь США, а Росія на Північ, тим самим нагадуючи Сполученим Штатам американську громадянську війну [22, с. 41]. По-суті, американські лідери ставили на перше місце не правовий, а політичний аспект [15].

У 1917 р., США не здійснювали окремого курсу щодо України. Вашингтон розглядав її лише як складову своєї політики щодо Росії, по-суті, зарахувавши Україну до «зони байдужості» [15]. У ставленні американського президента В. Вільсона до УНР переважило небажання ускладнювати політичний вибір для Америки. Існували побоювання, що неправильно обраний пріоритет призведе конфлікту з Росією, якого аж ніяк не бажали [15; 16].

Вирішення «українського питання» гальмувалося певними соціально-економічними моментами, а саме: для американського бізнесу пріоритетними були економічні відносини з Росією; давалася взнаки неспроможність вихідців з України на початку Першої світової війни (їх налічувалося близько 500 тис. чол.) кардинально впливати на позицію США; превалювання серед українських емігрантів прихильників соціалістичної ідеї [15; 16].

До збереження єдиної Росії країн Антанти, як і США спонукали й економічні інтереси. Наприклад, ті самі Сполучені Штати мали 117.8 млн. інвестицій у цій країні, що було занадто суттєвим, аби мати намір це втрачати [1, с. 39].

Окрім того керівники Української Центральної Ради так само не виробили чіткої позиції щодо Сполучених Штатів. Наприклад, повз їхню увагу пройшла прийнята навесні 1917 р. конгресом і підписана В. Вільсоном резолюція 52 про український день у США [14].

У цей день українці США провели акції зі збору коштів на підтримку українців на фронтах світової війни, зібравши 85 тисяч доларів (які передали Українській Центральній Раді) та звернулися до В. Вільсона з проханням сприяти визволенню митрополита А. Шептицького. Однак Україна тоді сприймалася як невід'ємна складова Росії [14]. «Річчю у собі» залишилися виступи авторів резолюції у конгресі, котрі називали українців «зразком нового народу», «забутою расою», нацією, настільки ж визначеною, як і поляки, росіяни чи болгары [21, с. 419].

Саме з метою «зрозуміти ситуацію» посол США в Росії Девід Френсіс відправив консула Дугласа Дженкінса до Києва аби з'ясувати можливість відкриття консульства в цьому місці та надати інформацію про політичну ситуацію в Україні [20, с. 183]. У телеграмі, яка була відправлена Девідом Френсісом Державному секретарю США з Петрограду 12 грудня 1917 року так і зазначалось: «...Я направляю Дженкінса (колишнього консула в Ризі) до Києва вночі з порадами щодо консультації з Саммерсом (прим. авт. – Медден Саммерс, Генеральний консул) у Москві щодо створення консульства в Києві, яке було затверджене департаментом та задля якого посольство звернулося до очільника Тимчасового уряду, але останнє було відхилено перед тим, як відповісти. Застерігав Дженкіна від визнання будь-якого уряду; дав йому право на відкриття консульства» [19, с. 649-650]. Зауважимо, що Д. Дженкінс до відправлення до Києва, був розміщений в Ризі, а згодом - евакуйований до Петрограда, коли Рига була захоплена німецькими військами наприкінці літа, і саме тому ці суб'єктивні умови дали можливість для подальшого кар'єрного призначення.

12 грудня 1917 року Д. Дженкінс залишив Петроград і приїхав через Москву до Київ. Коли саме він прибув до Києва, на жаль точно не відомо з наявної документації, але деякі дослідники зазначають, що, ймовірно Д. Дженкінс прибув до Києва одночасно з остаточним розривом між Центральною Радою та більшовиками – 17 грудня 1917 року. Дослідниця І. Матяш зазначає, що Джеймс Даглес Дженкінс прибув у Київ 20 грудня 1917 р. із настановою від американського посла в Петрограді Девида Роуланда Френсиса не визнавати Українську Народну Республіку і діяти дуже помірковано [8, с. 81], в той час як дослідник І. Дацків вказує, що невдовзі, після появи у Києві військових місій Англії та Франції, до Києва з Москви прибув колишній американський консул у Ризі Даглас Дженкінс у вересні 1917 року [1, с. 46]. В будь-якому випадку можна зробити припущення, що Д.Дженкінс прибув до Києва у другій половині грудня 1917 року.

Даглес Дженкінс - американський дипломат, журналіст та правознавець народився 6 лютого 1880 року в штаті Південна Кароліна, США. Закінчив Військову академію, а згодом почав вивчав правознавство. Свій трудовий шлях почав в колегії адвокатів Південної Кароліни, а після кількох років юридичної практики перейшов у газетний бізнес, аж поки у 1908 році не опинився на консульській службі, будучи призначеним консулом в місті Сен-П'єр. Згодом він обіймав посади консула США у Швеції, Латвії, Україні, Китаї, Німеччині та Болівії [4, с. 67]. Як зазначав американський історик та дипломат Вільям Додд, «Д. Дженкінс родом з Південної Кароліни, але погляди у нього аж ніяк не вузькі і не провінційні..., непогано знає німецьку мову» [3, с. 365].

У Дагласа Дженкінса були чіткі вказівки від посла не робити нічого, за відсутності подальшого слова з Вашингтона, що можна було б тлумачити як визнання Української Ради. І він збирався бути вірним цій забороні та діяти в руслі американської політики по відношенню до «українського питання» [20, с. 183], адже проти української незалежності був держдепартамент на чолі з Р.Лансінгом, який базував свої оцінки на довільних тлумаченнях політичної ситуації в Росії розвідувальними службами та дипломатами США [15].

Його присутність у місті була настільки «тихою», що ні у кого не з'явилася думка про нього як про «неофіційного американського спостерігача». Він сподівався, що незабаром він отримає від Вашингтона якусь інструкцію, яка б уточнила його статус. Але жодних офіційних інструкцій не надходило [20, с. 183].

Завдання американського консула в Києві полягало передусім в «оцінці» можливостей молодій державі, збиранні інформації й невизнанні УНР [8, с. 81]. Він точно дотримувався інструкцій, навіть не звернувшись із закликом до українських лідерів навіть після оголошення 22 січня 1918 року незалежності. Консул Дженкінс не збирався рекомендувати Сполученим Штатам визнати уряд, який може зібрати всього 500 неперевіраних студентів захищати свою столицю [18].

Упродовж грудня 1917 р. – першої половини лютого 1918 р. Даглес Дженкінс направив сім ґрунтовних звітів про події в Україні. Та упродовж усього часу перебування Даглеса Дженкінса в Києві американський уряд не мав належної інформації про українські події, оскільки звіти консул надсилав до генерального консула США в Москві Меддина Саммерса, до обов'язків якого належало передавання відомостей до Державного департаменту [6, с. 107; 10, с. 107].

Завдяки досліднику О.В. Павлюку, який у своїй роботі «Боротьба України за незалежність і політика США (1917–1923)» надав копії цих звітів англійською мовою, маємо можливість детальніше ознайомитися зі спостереженнями Даглеса Дженкінса та його оцінкою ситуації, яка склалася в УНР у грудні 1917 – лютому 1918 рр.

Перший звіт Д.Дженкінса, датований 22 грудням 1917 року, з перших рядків проголошує «про складну політичну та військову ситуацію тут (у Києві – прим. авт.)...Добре відомо, звичайно, що з моменту революції у березні деякі люди в Україні намагалися організувати більш-менш незалежну державу з центром у Києві. Певний прогрес був досягнутий до падіння російського Тимчасового уряду, але з приходом більшовиків до влади в Петрограді рух набирає силу з порівняльною швидкістю. Зараз є свідчення певного духу української національності. Рада, або парламент, який сформувався в перші дні революції, здається, поступово набирає силу, і тепер існує повністю організоване міністерство з відділом закордонних справ, війни тощо... Загальний хаос... зміцнив позиції українського уряду і додав чоловіків до його армії. Залишається з'ясувати, чи справді ця новостворена армія буде чинити опір більшовицьким військам, які нині йдуть проти України» [11, с. 160]. Його перший звіт дає відомості про перебування офіцерів французької, британської, бельгійської місії, і як зазначає сам Д. Дженкінс, «американські військові офіцери єдині кого тут бракує» [11, с. 160]. 23 грудня 1917 року Д. Дженкінс мав намір зустрітися з міністром закордонних справ УНР паном Шульгіним, про що й повідомляв у своєму

послані: «Я маю зустріч з паном Шульгіним, міністром закордонних справ, завтра ввечері. Тоді, я сподіваюся, можна буде отримати деяку інформацію про цілі українського уряду і особливо про те, на що він сподівається у питанні допомоги союзників» [11, с. 160].

Не втішним було й спостереження щодо української армії, «важко отримати будь-яку дійсно задовільну інформацію; багато чого було зроблено на шляху організації цієї армії, це безсумнівно, але війська дуже розкидані..., їхня дисципліна і рішучість до боротьби поки що не випробувані...». Д. Дженкінс висловлював думку, що навряд здасться вірогідним покластися на допомогу української армії у веденні війни проти Центральних держав, хоча й зазначав що більшість людей вважають, що на цих людей можна покластися, щоб захистити свою територію від вторгнення [11, с. 161].

«Уряд тут відверто соціалістичний» - зазначав Дженкінс у своєму звіті, «...він може померти ще швидше, аніж він народився. З іншого боку, він (уряд – прим.автора) може жити і зміцнюватися. Якщо уряд може утримати людей достатньо задоволеними, поліпшуючи умови життя з дня на день, то більшовикам варто боятися цього навіть більше ніж зовнішнього втручання... Але якщо уряду не вдасться домогтися поліпшення або він займе певну позицію, яка не відповідає поширеним настроям серед мас, то, напевно, можна очікувати серйозних неприємностей. Українська держава з стоїть між Центральними державами та неорганізованою Росією» [11, с. 161]. У шостому звіті він деталізував політичну спрямованість уряду. «Цікаво відзначити, що в уряді немає членів кадетської партії. Всі вони - соціалісти того чи іншого роду. Деякі з них здаються досить консервативними, але більшість, безсумнівно, є радикальною» [11, с. 167].

Вказував Д. Дженкінс й на проблеми через нестачу валюти, й на суперечки серед членів уряду. «Є свідчення ревностів і недовіри між самими міністрами. Вони не довіряють один одному. Кажуть, що міністр закордонних справ Шульгін має певні побоювання у відношенні до військового міністра, пана Петлюри, але, як кажуть, останній тісно

співпрацює з французькими та британськими місіями. Президент Ради, чие ім'я я дам пізніше, прагне бути проавстрійським. Це свідчить про те, що відсутність згоди викликає занепокоєння...» [19, с. 658].

«Ще рано формувати будь-які достовірні висновки щодо того, чого можна очікувати від українців..., але при правильній і швидкій підтримці союзників вони можуть бути використані як точка, з якої може розпочатися реорганізація Росії, і особливо як база для боротьби з німецьким проникненням... Вони можуть навіть бути корисними, щоб певною мірою зупинити потік продовольчих запасів та інших матеріалів з Росії до Німеччини...» [19, с. 658].

Американський консул наголошував, що союзники зобов'язані сприяти українському руху лише з військової точки зору, а не з метою розвитку цілком незалежної держави; ця автономна держава, зрештою, повинна стати частиною російської конфедерації. Політика невтручання з боку союзників, на його думку, відкине українців до рук Центральних держав. Д. Дженкінс пропонував якомога швидше розпочати енергійну пропаганду, щоб максимально компенсувати ситуацію, яка склалася, однак не рекомендував пропонувати фінансову позику безпосередньо самому уряду [11, с. 164].

24 грудня 1917 року консул Даглас Дженкінс надіслав другого листа Меддіну Саммерсу, генеральному консулу США в Москві, де описував результати зустрічі з паном Шульгіним, міністром закордонних справ УНР. «Шульгін зустрів мене дуже приємно. Я пояснив йому, що я неофіційно приїхав залишитися в Києві на деякий час, якщо його уряд не заперечує. Звичайно, він сказав, що вони будуть раді мені. Після загальної розмови я запитав його думку, що саме очікує український уряд від союзників. Він сказав, що, мабуть, не буде доцільно надавати фінансову допомогу уряду як уряду, він вважає, що союзники повинні бути готові витратити гроші на протидію австрійському впливу. Австрійці, за його словами, багато витрачають, і союзники повинні рухатися відразу і енергійно, якщо вони сподіваються припинити цей австрійський вплив. Звичайно, він не

пропонував жодних пропозицій щодо того, кому ми маємо надавати фінансову допомогу або як слід вести роботу. Проте він зазначив, що важливо знати, кому можна довіряти, і що ми повинні бути дуже обережними. Він згадав декількох лідерів, яких він вважав про австрійськими, включаючи президента Ради. Він сказав, що ці люди йдуть на повну незалежність України, але на його думку, це означало б рано чи пізно підпасти під дію Австрії. Пан Шульгін, здається, виступає за автономну державу, яка в кінцевому рахунку складатиме частину російської конфедерації» [11, с. 166].

У четвертому листі Д. Дженкінса до Меддіна Саммерса, генерального консула США в Москві від 30 грудня 1917 року американський консул вказував на проблеми, які відбувалися у самому уряді, зокрема, на виході з уряду міністра сільського господарства та його помічника, що, на його думку, було пов'язано із земельною реформою. В той же час наголошував, що ходять чутки, що міністри О. Шульгін та С. Петлюра можуть бути також вимушені вийти з кабінету. «Мені ще не зовсім зрозуміло», - висловлював свою думку Дженкінс, «що може спричинити відставку нинішнього воєнного міністра і закордонних справ, але з того, що кажуть... схильний вважати, що австрійські впливи в Раді стають сильнішими» [11, с. 166].

Зі звітів американського консула стає зрозумілим, що він намагався зібрати інформацію про стан ситуації в Україні з усіх можливих джерел: «сьогодні я розмовляв з молодим офіцером, прикріпленим до військової служби. Він сказав мені, що українці сподіваються, що в кінцевому рахунку у них буде 500-тисячне військо... Цей юнак також говорив про нагальну потребу допомоги союзників у боротьбі з більшовицькою та німецькою інтригою... Насправді всі говорять про це... Він сказав, що якщо члени Альянсу мають намір допомогти, вони повинні починати відразу... Я дав йому зрозуміти, що мене цікавило, але нічого не сказав», або «Газета «Київ» стверджує...», або «сьогодні я зустрівся з британським лікарем, який служив в російській армії», або «один з консулів, але російський суб'єкт, сказав мені

вчора, що він почув від одного зі співробітників Генерального секретаріату, що Австрія запропонувала допомогти забезпечити людей продовольством вздовж українського фронту» [11, с. 172].

Певну увагу звертав Д. Дженкінс і на діяльність своїх іноземних колег по дипломатичному корпусу. Зокрема, він вказував що на кінець 1917 року британська та французька місія повернулися до Петрограду, щоправда французький генерал Табуї, зі значним персоналом, залишався у Києві. Перебував у Києві й британській начальник місії генерал Бартер, з яким Д. Дженкінс мав коротку розмову і дізнався «що його вказівки - не визнавати цей уряд і не брати участі в політиці» [11, с. 174].

П'ятий звіт консула від 2 січня 1918 року сповіщав про вихід з уряду пана Петлюри. Цікаве спостереження консула з цього приводу. «Є відчуття наближення кризи. Небезпека, здається, не від більшовицької армії, а від крайньої радикальної групи в самій Україні..., відставки пана Петлюри та інших, які передбачаються, в тому числі і міністра закордонних справ, здаються результатом цього радикального тиску» [19, с. 659].

5 січня 1918 року було відправлено шостого листа Генеральному консулу США в Москві, де зазначалося, що «генерал Табуї був призначений урядом Франції на посаду уповноваженого Французької Республіки до Уряду Української Республіки і був офіційно представлений Міністру закордонних справ. Широка громадськість вважає це призначення визнанням, і газети так заявляють. З того, що мені каже один з французьких офіцерів, я не думаю, що мається на увазі офіційне визнання, до того ж у листі до міністра закордонних справ, а також до консулів (який Д. Дженкінс так само тримав – прим. авт.), генерал нічого не говорить про визнання. Але учора газети оприлюднили таке оголошення: «ВИЗНАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ ФРАНЦІЄЮ» [19, с. 660]. Даглас Дженкінс зазначав і на активності поляків, серед яких були і великі землевласники, і ділові люди, і біженці і кілька підрозділів польських військ. Американський консул визнавав, що «не доклав жодних зусиль, щоб зустрітися з міністром закордонних справ

Шульгіним, але це може стати необхідним в будь-який час... я спробую відкласти будь-яку таку зустріч доти, доки я не отримую інструкцій від вас або від посольства. Звичайно, зустріч не була б офіційною, але вона потрапила б у газети, і я боюся, що це може виявитися незручним для Вас у ваших відносинах з московським народом. З іншого боку, я міг би зробити більш ефективну роботу, якщо я б знав пана Шульгіна. Я міг би організувати зустріч з ним зовсім приватно в його домі» [11, с. 178].

В останньому, сьомому звіті від 9 січня 1918 року Д. Дженкінс наголошував, що відсутність газет і новин під час новорічних свят викликає занепокоєння у Києві, і робляться припущення, що, можливо, більшовики набирають силу на південь від Києва. Вказувалося, що українські гроші тільки-но почали з'являтися, хоча консул так і не бачив жодного повідомлення про це. Йому повідомляли, що гроші були в тих же номіналах, що і російська валюта, й був напис українською, російською та на ідиші. «Хочеться сподіватися, що коли ці гроші потраплять у циркуляцію, умови дещо покращаться, але залишається побачити, як громадськість прийме нові гроші, які не мають нічого за цим, крім гарантії української влади», - зазначав Дженкінс і наприкінці додавав: «Я уважно спостерігатиму за речами і намагатимуся тримати вас у курсі настільки повною мірою, наскільки наші засоби спілкування дозволяють це робити» [11, с. 180].

Наприкінці листа зазначалося, що до цього часу, тобто на момент 9 січня 1918 року Даглас Дженкінс не отримав жодного листа від Генерального консула США у Москві Меддіна Саммерса. Це дає можливість зробити припущення, що «він був пасивним спостерігачем подій Української революції» [1, с. 46-47] не за власним бажанням. До того ж підготовлені Дагласом Дженкінсом звіти «осідали» в Москві. Ці дипломатичні документи потрапили до Вашингтону лише у березні 1918 року, коли американський консул уже залишив Київ [8, с. 82].

Висновки. Отже, утворення Української Народної Республіки у листопаді 1917 року поставило перед її урядом нагальне питання - розпочати

самостійну міжнародну діяльність, вектор якої мав зміститися із налагодження взаємин з Росією на здобуття прихильності і визнання збоку держав Антанти. Не секрет, що стосунки між Україною та США склалися не просто. Поширеною у цьому плані є думка, що таке відношення США обумовлювалося проявом її національних інтересів. До того ж правлячі американські кола бачили Росію єдиною і неподільною державою, а українське питання вважали виключно її внутрішньою справою. Саме тому головною метою діяльності американського консула Дагласа Дженкінса у грудня 1917 – січня 1918 рр. було «спостерігати і не визнавати». Тим не менш не можна не враховувати і того факту, що і сам уряд Української Народної Республіки не поспішав встановлювати будь-які контакти із зовнішнім світом, обмеживши себе виключно питанням налагодження відносин із Росією. А коли все ж таки питання міжнародної підтримки стало нагальним, уряд УНР зробив крок назустріч Англії та Франції.

Список використаних джерел та літератури

1. Дацків І. Б. Дипломатичні орієнтири Української Центральної Ради на Антанту : досягнення і втрати / І. Б. Дацків // Київ. старовина. – 2008. – № 6. – С. 38–48.
2. Дацків І. Б. Дипломатія українських державних утворень у захисті національних інтересів 1917–1923 рр. / І. Б. Дацків. – Т.: Астон, 2009. – 519 с.
3. Додд У. Дневник посла Додда / У. Додд. – Litres, 2017. – 756 с.
4. Кучик О. Україна в зовнішній політиці держав Антанти (1917–1920) / О. Кучик. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2004. – 256 с.
5. Матвієнко В. Українська дипломатія 1917–1921 років : на теренах постімперської Росії: монографія / В. Матвієнко; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2002. – 373 с.
6. Матяш І. Іноземні консули в УСРР (1919–1922 рр.) [Електронний ресурс] / І. Матяш // Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: http://resource.history.org.ua/publ/Mzu_2017_26_8. Дата звернення: 12.08.2019.
7. Матяш І. Доля дипломатичного архіву Євгена Слабченка / І. Матяш // Україна дипломатична: Наук. щорічник. – Вип. 16. – К., 2015. – С. 715-731.

8. Матяш І. Передова група Генерального консульства США в Києві: завдання та форми діяльності / І.Б. Матяш // Американська історія та політика: науковий журнал, 2016. – №6. – С. 79 – 86.
9. Матяш І. Українська консульська служба 1917–1923 рр. як державний інститут: становлення, функціонування, персоналії / І. Матяш / Відп. ред. С. В. Віднянський. НАН України. Інститут історії України. – К.: Інститут історії України, 2016. – 482 с.
10. Матяш І. Іноземні представництва в Україні (1917–1919 рр.): державна місія та повсякденність / І. Матяш / НАН України. Інститут історії України; Наукове товариство історії дипломатії та міжнародних відносин. – Київ: Інститут історії України, 2019. – 556 с.
11. Павлюк О. В. Боротьба України за незалежність і політика США (1917–1923) / О. В. Павлюк. – К.: Вид. дім «КМ Academia», 1996. – 187 с.
12. Слабченко Є. Дипломатична історія України / Є. Слабченко / Упоряд. І. Матяш. – К.: ТОВ "Видавництво «Кліо», 2016. – 496 с.
13. Соловійова В. В. Дипломатична діяльність українських національних урядів 1917 – 1921 рр. / В. В. Соловійова. – Київ – Донецьк: Ін-т історії України НАН України, 2006. – 394 с.
14. Сухобокова О. В боротьбі за незалежність України: українська діаспора США в роки Першої світової війни [Електронний ресурс] / О. Сухобокова. – 2018. Режим доступу до ресурсу: <http://vidia.ua/2018/70568>. Дата звернення: 20.08.2019.
15. Українська державність у ХХ столітті: Історико-політологічний аналіз / кер. авт. кол.: О. Дергачов [Електронний ресурс]. – К.: Політична думка, 1996. – 440 с. – Режим доступу до ресурсу: <http://litopys.org.ua/ukrxx/r14.htm>. Дата звернення: 05.09.2019.
16. Шамраєва В.М. Поява українського питання у зовнішньополітичній доктрині США у першій чверті ХХ століття / В.М. Шамраєва // Вісник Дніпропетровського університету. – 2013. – Т. 20. – Вип. 23 (3). – С. 246-251.
17. Що таке українська революція [Електронний ресурс]. - Режим доступу до ресурсу: http://history.franko.lviv.ua/gryc_r3.htm. Дата звернення 12.08.2019.
18. Fedynsky A. PERSPECTIVES: Ukraine's historic opportunity [Electronic resource] / A. Fedynsky. – Mode of Access: <http://www.ukrweekly.com/old/archive/1997/089716.shtml>. Last Access: 15.08.2019.
19. Foreign Relations of the United States. – Washington, DC, 1918. – Vol. II. – P. 635 – 670.
20. Kennan G. F. Russia leaves the war / G. F. Kennan. – Princeton: Princeton University Press, 1956. – 513 p.
21. Laserson M. American Impact on Russia, Political and Ideological 1784-1917 / M. Laserson. – New York, 1950. – 441 p.

22. Margolin, A. From a Political Diary. Russia, the Ukraine, and America. 1905 – 1945 / A. Margolin. – New York, 1946. – 250 p.

References

1. Datskiv, I. B. (2009). *Diplomacy of Ukrainian state entities in the protection of national interests 1917-1923*. Ternopol: Aston.
2. Datskiv, I. B. (2008). Diplomatic orientations of the Ukrainian Central Rada on the Entente: achievements and losses in *Kievan antiquity*, 6, 38 – 48.
3. Dodd, W. (2017). *Ambassador Dodd's diary*. Moscow: Litres.
4. Kuchik, O. (2004). *Ukraine in the Foreign Policy of the Entente States (1917-1920)*. Lviv: LNU Publishing Center. I. Franko.
5. Matvienko, V. (2002). *Ukrainian diplomacy 1917-1921: in the post-imperial Russia*. Kyiv: VPC Kiev University.
6. Matyash, I. (2017). “Foreign Consuls in the USSR (1919-1922)”. In *International relations of Ukraine: scientific searches and finds*. Retrieved from http://resource.history.org.ua/publ/Mzu_2017_26_8.
7. Matyash, I. (2015). The fate of Yevhen Slabchenko's diplomatic archive. *Ukrayina diplomachna in Ukraine is diplomatic*, 16, 715 – 731.
8. Matyash, I.B. (2016). Advocacy group of the US Consulate General in Kiev: tasks and forms of activity in *American history and politics*, 1, 79-86.
9. Matyash, I. (2016). *Ukrainian Consular Service 1917-1923 as a state institute: formation, functioning, personalities*. Kyiv: Institute of History of Ukraine.
10. Matyash, I. (2019). *Foreign missions in Ukraine (1917-1919): State mission and everyday life*. Kyiv: Institute of History of Ukraine.
11. Pavlyuk, O. V. (1996). *Ukraine's Fight for Independence and US Politics (1917-1923)*. Kyiv: KM Academia.

12. Slabchenko E., (2015). *Diplomatic History of Ukraine* I. Matyash (Ed.). Kyiv: KLIIO.
13. Solovyova, V. V. (2006). *Diplomatic activity of the Ukrainian national governments 1917-1921*. Kyiv: Institute of History of Ukraine NAS of Ukraine.
14. Sukhobokova O. (2018) *In the struggle for independence of Ukraine: Ukrainian diaspora of the USA during the First World War*. Retrieved August 20, 2019, from <http://vidia.ua/2018/70568>
15. Shamraeva, V.M. (2013). The emergence of the Ukrainian issue in the US foreign policy doctrine in the first quarter of the twentieth century. *Visnik Dnipropetrovskogo universitetu in Bulletin of Dnipropetrovsk University*. V.20, 23 (3), 246 – 251.
16. Dergachov, O. (Ed.). (1996) *Ukrainian Statehood in the Twentieth Century: An Historical and Political Analysis*. Retrieved from <http://litopys.org.ua/ukrxx/r14.htm>
17. What is the Ukrainian Revolution? (2019). Retrieved http://history.franko.lviv.ua/gryc_r3.htm
18. Fedynsky, A. (1997). *Ukraine's historic opportunity*. The Ukrainian Weekly, 8, Vol. LXV. Retrieved August 15, 2019 from <http://www.ukrweekly.com/old/archive/1997/089716.shtml>.
19. Foreign Relation of the United States. (1918). Washington, V. II, 648 – 706.
20. Kennan, G. F. (1956). *Russia leaves the war*. Princeton: Princeton University Press.
21. Laserson, M. M. (1950). *The American impact on Russia: diplomatic and ideological, 1784-1917*. New York: Macmillan.
22. Margolin, A. D. (1946). *From a political diary: Russia, the Ukraine, and America, 1905-1945*. New York: Columbia University Press.

Tetiana Klynina

Ph. D (History), Associate professor of history and
documentation department

National Aviation University

**ACTIVITY OF US REPRESENTATIVE DOUGLASS JENKINS
IN THE UKRAINIAN NATIONAL REPUBLIC (1917-1919 YEARS)**

The article is devoted to the question of the activities of the American consul of the United States of America in the years of the existence of the Ukrainian National Republic, and also provides a historiographical analysis of works devoted to this problem (in particular, the works of I. Matyash, I. Datskiv, A. Pavlyuk, etc.). The author notes that with the proclamation by the Central Rada of the third universal, which created the Ukrainian National Republic, the Ukrainian Central Rada was faced with the task of establishing external relations with various countries, including the United States of America. However, before the outbreak of World War I, the concept of “Ukrainian question” and “Ukraine” was “terra incognita” for Washington, which was primarily explained by the isolationist policies of the American government.

In its foreign policy, the United States has traditionally been guided by the idea of federalism in questions about the approaches of the state system. The United States did not pursue a separate course towards Ukraine. Washington viewed it as a component of its policy towards Russia. In the US attitude toward the Ukrainian National Republic, the reluctance to complicate the political choice for America was outweighed. There was fear that an inaccurately chosen priority would lead to an unwelcome conflict with Russia. It is stated that as the United States did not carry out a separate course towards Ukraine, so the leaders of the Central Rada did not develop a clear position towards the United States. However, the situation that developed at the end of 1917 made the American diplomatic community “look” at the situation in Ukraine. That is why the American consul Douglas Jenkins was sent to "assess" the capabilities of the young state. Douglas

Jenkins had clear instructions from the ambassador to do nothing, in the absence of a further word from Washington that could be interpreted as recognition of the Ukrainian Council.

Particular attention is paid to the analysis of his seven reports, which the consul sent to the US State Department through the Consulate General in Moscow, and which is an important source in understanding the Ukrainian situation in late 1917 - early 1918.

Keywords: *UNR foreign policy, American consul, United States, Douglas Jenkins, diplomacy, revolution 1917 – 1921.*